
TOBAKS PRODUCENTERNE

Sundhedsudvalget
Christiansborg,
1218 København K

26. april 2021

Til medlemmerne af Sundhedsudvalget

Det Konservative Folkeparti har fremsat beslutningsforslaget B 256 (*Forslag til folketingsbeslutning om at indføre et forbud mod nye kræftfremkaldende tobaksprodukter*).

Vi vil gerne understøtte Sundhedsudvalgets behandling af B 256, så alle relevante overvejelser – herunder juridiske - indgår i arbejdet. Henvendelsen er ligeledes sendt til Sundhedsministeriet.

B 256 er i strid med EU-retten

Beslutningsforslag B 256 om at indføre et forbud mod nye kræftfremkaldende tobaksprodukter er i strid med EU-retten.

Følgende fremgår af beslutningsforslaget:

"Folketinget pålægger regeringen at indføre et forbud mod at indføre nye tobaks- og aftrappingsprodukter, der ikke er godkendt som lægemidler i Danmark, og hvor det ikke videnskabeligt kan udelukkes, at produktet skaber afhængighed og øger risikoen for at blive ramt af kræft eller andre alvorlige sygdomme."

Et generelt forbud mod at indføre nye tobaks- og aftrappingsprodukter ("**røgfrie alternativer**") i Danmark vil være i strid med EU-retten.

Konkret vil forbuddet være i strid med:

- Tobaksvaredirektivets artikel 24, stk. 3, hvoraf fremgår, at et forbud kun kan angå en bestemt kategori af tobaksvarer eller "relaterede produkter", og at et sådant forbud kun kan accepteres af Kommissionen på grund af de (1) særlige forhold i den pågældende medlemsstat, hvis forbuddet er (2) berettiget på grund af behovet for at beskytte folkesundheden, er (3) begrundet, (4) nødvendigt, (5) står

Tobaksproducenterne

+45 41 87 08 21 · tma@tobaksproducenterne.dk · www.tobaksproducenterne.dk

i rimeligt forhold til målet og (6) ikke udgør et middel til vilkårlig forskelsbehandling eller en skjult begrænsning af samhandelen mellem medlemsstaterne, og/eller

- TEUF artikel 34, som forbyder medlemsstaterne at begrænse den frie bevægelighed af varer, hvilket forbuddet vil medføre, og hvilket ikke kan retfærdiggøres med henvisning til TEUF artikel 36 (folkesundheden).

Røgfrie alternativer er mindre sundhedsskadelige end almindelige cigaretter.

Et generelt forbud mod nye røgfrie alternativer vil - ifølge videnskaben - ikke fremme, men *forværre* folkesundheden, fordi det vil forhindre migrationen fra almindelige cigaretter til røgfrie alternativer.

Et generelt forbud kan derfor ikke begrundes i hensynet til folkesundheden, ligesom forbuddet, under alle omstændigheder, ikke lever op til en eller flere af de øvrige kriterier ovenfor.

Hertil kommer, at et generelt forbud, efter omstændighederne, kan være i strid med en eller flere grundrettigheder. Konkret vil et forbud kunne:

- Udgøre ekspropriation, som er beskyttet i henhold til grundlovens § 73, Den Europæiske Menneskerettighedskonventions Tillægsprotokol artikel 1 og EU's Charter om Grundlæggende Rettigheder artikel 17, og/eller
- Krænke ytringsfriheden, som er sikret af grundlovens § 77, Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 10 og EU's Charter om Grundlæggende Rettigheder artikel 11.

Et generelt forbud kan forhindre brugen af allerede registrerede/ibrugtagne og værdifulde varemærker.

Varemærker udgør kernen i erhvervsdrivendes kommercielle ytringsfrihed.

Et generelt forbud kan gøre indgreb i den kommercielle ytringsfrihed, ligesom der kan være tale om et ekspropriativt indgreb, fordi der reelt sker afståelse af varemærker (ejendomsrettigheder). Et så drastisk indgreb kan ikke begrundes i hensynet til folkesundheden, se ovenfor.

Vi mener således alene på den juridiske bedømmelse, at Sundhedsudvalget bør indstille forslaget til forkastelse med henvisning til, at de foreslåede indgreb ikke overholder EU-retten.

B 256 bygger på forkerte antagelser og forældet data

Forslaget er ikke blot i strid med EU-retten, men bygger desuden på flere forkerte antagelser om udviklingen i markedet for både tobaksprodukter og nikotinprodukter. Følgende fremgår blandt andet af bemærkningerne til forslaget:

"I perioden fra 2013 til 2018 steg andelen af brugere, som bruger e-cigaretter dagligt fra 1,7 pct. til 3,1 pct. Men i samme tidsperiode lå antallet af rygere stabilt. Med andre ord blev markedet for tobaksprodukterne udvidet, uden at der skete et fald i antal rygere."

Rapporter fra Sundhedsstyrelsen og andre danske myndigheder dokumenterer, at brugen af e-cigaretter konstant har været lav siden introduktion af e-cigaretter i Danmark. Hertil kommer, at brugen af e-cigaretter siden 2013 generelt er faldet. Der kan i den forbindelse henvises til:

- "Danskernes rygevaner - udviklingen fra 1994-2017", hvoraf det fremgår, at der har været et faldende brug af e-cigaretter fra 2013 til 2017¹.
- "Danskernes rygevaner 2019" og "Danskernes rygevaner 2020", hvoraf det fremgår, at daglige brugere af e-cigaretter var 2 % i både 2019 og 2020 for aldersgrupperne 15-29 år og 30-59 år, imens det var 1 % for aldersgruppen på 60+ år².

Samme tendens gælder i forhold børn og unge, og der kan i den forbindelse henvises til:

- "Skolebørnsundersøgelsen 2018", hvoraf det fremgår, at der i forhold til 2018 er sket et fald i andelen, som har prøvet at ryge e-cigaretter blandt 15-årige, og et generelt fald i andelen af elever, som har røget e-cigaretter inden for den seneste måned³.

¹ "Danskernes rygevaner - udviklingen fra 1994-2017" (Sundhedsstyrelsen), side 80. Rapporten kan hentes [her](#).

² "Danskernes rygevaner 2019" (Sundhedsstyrelsen), side 18. Rapporten kan hentes [her](#). "Danskernes rygevaner 2020" (Sundhedsstyrelsen), side 35. Rapporten kan hentes [her](#).

³ "Skolebørnsundersøgelsen 2018" (Statens Institut for Folkesundhed), side 87-88. Rapporten kan hentes [her](#).

- "Den Europæiske Rusmiddelundersøgelse (ESPAD) 2019", hvoraf fremgår, at der er sket et fald i perioden 2015 til 2019 i forhold til andelen af skoleelever i 9. klasse, der har brugt e-cigaretter i løbet af de seneste 12 måneder, i løbet af de seneste 30 dage og nogensinde⁴.
- "Sundhed og trivsel på gymnasiale uddannelser 2019", hvor det konstateres, at kun få elever bruger e-cigaretter⁵.

Rapporter fra Sundhedsstyrelsen og andre danske myndigheder dokumenterer ligeledes, at antallet af daglige rygere er faldet markant fra 1994-2020. I 2020 var der det laveste antal daglige rygere målt siden 1994. Der kan i den forbindelse henvises til:

- "Danskernes rygevaner - udviklingen fra 1994-2017", "Danskernes rygevaner 2019" og "Danskernes rygevaner 2020", som dokumenterer den faldende udvikling⁶.
 - "Danskernes rygevaner 2020" viser, at 18 % af danskerne ryger lejlighedsvist eller dagligt.⁷
 - "Danskernes rygevaner 2019" viser, at der var 20 % af danskerne, der ryger lejlighedsvist eller dagligt.⁸
 - "Danskernes rygevaner 2018" viser, at der var 23 % af danskerne, der ryger lejlighedsvist eller dagligt.⁹

Danskernes rygevaner viser altså et fald i lejlighedsvis og daglige rygere på 5 procentpoint på 2 år.

⁴ "Den Europæiske Rusmiddelundersøgelse (ESPAD) 2019" (Sundhedsstyrelsen), side 27. Rapporten kan hentes [her](#).

⁵ "Sundhed og trivsel på gymnasiale uddannelser 2019" (Statens Institut for Folkesundhed), side 20. Rapporten kan hentes [her](#).

⁶ "Danskernes rygevaner - udviklingen fra 1994-2017" (Sundhedsstyrelsen), side 16, "Danskernes rygevaner 2019" (Sundhedsstyrelsen), side 12 og "Danskernes rygevaner 2020" (Sundhedsstyrelsen), side 19.

⁷ "Danskernes Rygevaner 2020" (Sundhedsstyrelsen), side 17. Rapporten kan hentes [her](#).

⁸ "Danskernes rygevaner 2019" (Sundhedsstyrelsen), side 18. Rapporten kan hentes [her](#).

⁹ "Danskernes rygevaner 2018" (Sundhedsstyrelsen), side 11. Rapporten kan hentes [her](#).

Samme tendens gælder i forhold til børn og unges forbrug af cigaretter, og der kan i den forbindelse henvises til:

- "Skolebørnsundersøgelsen 2018", som viser, at andelen af rygning blandt 11-, 13- og 15-årige skoleelever i Danmark er faldende¹⁰.
- "Røgfri Fremtids Ungeundersøgelse - 2017-2020", hvoraf det fremgår, at rygning blandt 14-19-årige er blevet mindre udbredt fra 2017-2020¹¹.
- "Den Europæiske Rusmiddelundersøgelse (ESPAD) 2019", hvoraf det fremgår, at der er sket et fald i antallet af elever i 9. klasse, der ryger dagligt, i perioden 1995 til 2019¹².

Alle undersøgelser foretaget af Sundhedsstyrelsen, ESPAD, Statens Institut for Folkesundhed og Kræftens Bekæmpelse viser altså, at antallet af rygere er faldende og, at det ikke har haft en effekt på antallet af danskere, der bruger e-cigaretter.

Beslutningsforslaget er fremsat med baggrund i undersøgelser fra 2013-2018, men der er adskillige undersøgelser efter 2018, der med tydelighed viser, at der i Danmark er en faldende brug af tobaksprodukter.

Endvidere er det relevant, at "Danskernes Rygevaner 2019 – Delrapport 2: Rygestop og rygestopadfærd" viste, at nikotinprodukter og e-cigaretter var de to foretrukne hjælpemidler til at stoppe med at ryge.¹³

Der findes allerede i dag evidens for, at e-cigaretter er et effektivt hjælpemiddel til rygestop. Public Health England offentliggjorde i februar 2021 deres syvende uafhængige rapport om e-cigaretter.

Rapporten henviser til:

- At mere end 50.000 rygere i 2017 stoppede med at ryge ved hjælp af e-cigaretter, der ellers ville fortsætte med at ryge.

¹⁰ "Skolebørnsundersøgelsen 2018" (Statens Institut for Folkesundhed), side 85.

¹¹ "Røgfri Fremtids Ungeundersøgelse - 2017-2020" (Kræftens bekæmpelse), side 5. Rapporten kan hentes [her](#).

¹² "Den Europæiske Rusmiddelundersøgelse (ESPAD) 2019" (Sundhedsstyrelsen), side 5.

¹³ "Danskernes Rygevaner 2019 – Delrapport 3: Rygestop og rygestopadfærd" (Sundhedsstyrelsen), side 26. Rapporten kan hentes [her](#).

- At e-cigaretter er det mest populære hjælpemiddel (27,2 %) til at stoppe med at ryge.
- Ved at bruge e-cigaretter, som en del af et ønsket rygestop, havde lokale rygerstoptilbud nogle af de højeste succesrater på rygestop mellem 59,7 % og 74 % i 2019 og 2020.¹⁴

Reducer antallet af rygere, men straf ikke dem, der forsøger rygestop

Både danske myndigheder og engelske myndigheders undersøgelser viser, at e-cigaretter er ét af de mest brugte virkemidler til at stoppe med at ryge.

Beslutningsforslaget kan have den konsekvens, at man fastholder rygere i deres afhængighed til cigaretter i stedet for at give dem mulighed for at bruge produkter, der er væsentligt mindre skadelige.

Tobaksproducenterne er enige i, at børn og unge ikke skal bruge tobaks- og nikotinprodukter, men skal man reducere rygning blandt voksne, så bør man indtænke røgfri alternativer til rygere, der ikke ønsker at stoppe med at bruge nikotin.

Det er Tobaksproducenternes anbefaling, at beslutningsforslaget ikke vedtages, men at det i stedet drøftes, hvordan mindre skadelige produkter kan være med til at sikre en lavere rygeprævalens.

Tobaksproducenterne står gerne til rådighed for dialog med sundhedsudvalget og ministeriet.

Med venlig hilsen

Tine Marie Andersen
Direktør, Tobaksproducenterne

¹⁴ "Vaping in England: An evidence update including vaping for smoking cessation" (Public Health England). Rapporten kan hentes [her](#).